هونەرمەند "ئەحمەد سالار" ئەستێرەیەکی درەوشاوەی نێو هونەر و ئەدەبی کوردی.. ن- کامەران حاجی ئەلیاس

هەرکاتێ باس لە پێشڕەوانی شانۆی کوردی و عێراقی دەکرێت یەکێك لەو هونەرمەندانەی کە لە ریزی پێشەوە ناوی دەهێنرێت هونەرمەند و نووسەری دیاری کورد مامۆستا (ئەحمەد سالار)-ە بەڵێ بەتایبەتی لە نێو هونەر و ئەدەبیاتی کوردی ،لەو کاتەی باس لە دراما وشانۆی کوردی دەکەین یاخود باس لە تێکستی شانۆیی کوردی دەکەین ناکرێت باس لە هونەرمەند و زمان پاراو و داهێنەری کورد، نووسەر ئەحمەد سالار نەکەین ئەو لەڕێگەی نواندنەکەی لەڕێگەی شاکارە مەزنەکانی هەمیشە بوونی خۆی سەلماندووە یەکێکە لەو هونەرمەندانەی کە خاوەنی داهێنانی ڕێبازی(شانۆی ئاهەنگ سازی) یە ئەگەرچی ئەو ڕێبازە شانۆییە بۆ دەرهێنەری مەغریبی (عەبدولکەریم بەرشیت) دەگەڕێنەوە بەڵام بە راستی و دورستی ئەمە دەڵێم لەو کاتەی هونەرمەندی گەورەی مەغربی داهێنەری شانۆی ئاهەنگ سازی (عەبدولکریم بەرشیت) ئامادەی پێنجەمین فیستیڤاڵی هەولێر بۆ شانۆ بوو، کە لە10 تاوەکو 14-12-2018 لەشاری هەولێر بەڕێوە چوو،لە لێدوانێکی تایبەت دا عەبدولکەریم بەرشیت دەڵێت" شێوازی ئاهەنگ سازییەکەی مامۆستا ئەحمەد سالار لە شێوازەکەی من زۆر جیاوازە" بۆیە دەڵێم هونەرمەند ئەحمەد سالار خاوەن و داهێنەری شانۆی ئاهەنگ سازییە.. من بەخۆم تاوەکو ئێستا نەمبیستووە شانۆکارێکی توانای داهێنانێکی لەو شێوەی مامۆستا ئەحمەد سالار لە نێو شانۆی کوریدا بوونی هەبێت هەرچەندە لەڕووڵەوە هەوڵ و کۆشش هەبووە وەکو پرۆژەکەی خاتوونی شانۆکار د.نیگار حەسیب قەرداغی (لابەری شانۆی لالش) وەکو پرۆژەی شانۆی (سات) لەلایەن هونەرمەند سەدیق حسەن وە هەوڵەکانی (کۆڕی شانۆی با)ی هونەرمەند هەرێن غەریب و هاوڕێکانی بەم دوایانەش (ڕێچکەی شانۆی سناپ)، لەلایەن هونەرمەندی شانۆکار گۆران سەرگەڵوویی بەڵام ئەم ئەزموونانە تا ئێستا وەکو ئەزموونێکی شانۆیی سەیر دەکرێن لەوانەیە چەندین هونەرمەندی تریش هەوڵ و کۆششیان هەبێت لە من ئاگاردار نەبم..

هونەرمەند ئەحمەد سالار جگە لە تێکستە شانۆییەکانی کە زۆربەیان

باس لە مەژووی و داب و نەریتی کوردی دەکات.. خاوەنی چەندین کتێبە لە بواری شانۆ و درامایە بەجۆرێك خزمەتێكی زۆری کتێبخانەی کوردی کردوە بوونەتە سەرچاوە بۆ زۆرێك لە شانۆکاران سوودیان لێوەرگرتوون لە هەمان کات هەندێ لە کتێبەکانی وەکو میتۆد لە نێو پەیمانگای هونەرجوانەکانی هەرێمی کوردستان دەخوێندرێت بەتایبەت بە وانەکانی (مەژووی شانۆ) و(دەنگ و دەموودوو).

ئەحمەد سالار و نواندن

من لەم نووسینەم دا هەوڵ دەدەم تیشك بخەمە سەر نواندن لەلای هونەرمەند ئەحمەد سالار دا..

سەرەتا یەکێك لە بنەما سەرەکییەکانی پێکهاتەی نواندن بەهەر ئەکتەرێك دەنگە کە بە داینەمەی نواندن دادەنرێت لە هەمان کات دا یەکێکە لە پێداویستییە سەرەکییەکانی هەموو ئەکتەرێك جگە لە نواندنی پانتۆمایم نەبێت، کە زیاتر پشت بە جوڵە و هێما وئاماژە دەبەستێت مامۆستا ئەحمەد سالار خاوەن دەنگێکی تەواوی شانۆییە کەدەتوانی هەموو چینە دەنگەکانی دەنگ بە هەر نواندێك بەرجەستە بکات بەشێوەیەك دەتوانی دەنگی خۆی لەگەڵ هەموو شێوازەکانی نواندن چ لە بواری مەرگەسات یاخود بەزمەسات بەرجەستە بکات وەکو زانراوە ئەکتەر پێویستی بە توانستێکی رەهای دەنگ هەیە بەئەوەی لەکاتی رۆڵ بینین سەرکەوتووبێت بەئەوەی بەرەنگاری هەموو ئەو ئاڵنگارە ببێتەوە کە لەکاتی نواندن لەسەر تەختەی شانۆ رووبەری دەبێتەوە بۆ بەدەست هێنانی ئەمەش جگە لە بوونی دەنگێکی گونجاو باوەڕ بەخۆ بوون خاڵێکی سەرەکییە بۆ هەر ئەکتەرێك هونەرمەند ئەحمەد سالار بە هۆی ئەوەی خاوەن دەنگێکی شانۆییە لەهەمان کات دا خاوەن هەناسەیەکی قوڵی شانۆییە دەزانێت لەکاتی نواندن چۆن دابەشی سەر دیالۆژەکانی بکات کەس بەقەد ئەو لە کاتی نواندندا ماف بە وشەو پیتەکانی ناو دیالۆژەکان نادات ئەو زۆر بەووردی رەچاوی دەربینی وشەکان بە تایبەتی لە کاتی دەموو دووی ڕستەو و وشە و پیتەکان دا ئەوەش زیاتر بە راهێنانی بەردەوام بوون و ئەزموونێکی زۆر ئەو هونەرمەندە دەگەڕێتەوە بەتایبەتی لەرووی بەکارهێنانی تەکنیکی دەنگ چۆنیەتی کۆنترۆڵ کردن و دابەش کردنی هەناسەدان و هەناسەوەرگرتنەوە کە بەداخەوە بەشێك لە ئەکتەران لەکاتی نواندن دا لەسەر تەختەی شانۆدا وشە و دەموودووەکانیان زۆر خراپە بەتایبەتی لەدانان بە پیت و وشەکانی کۆتایی زۆرجاریش وشەکانیان لە کۆتایی دیالۆژەکانیان یاخود ئەو وشەو دیالۆژانەی کە بە چرپە دەموو دوو دەکرێن ون دەبن و ناگاتە بینەران بەتایبەتی لەو کاتەی هەندێك لە وشەکان مانا کرۆك و فلسەفەی ڕستەکەن یان بابەتەکانن بە داخەوە ئەویش ناگاتە بینەر ئەوەش بە هۆی دابەش نەکردن و نەبوونی

کۆنترۆڵ لە سەر کۆئەندامی هەناسە دان و هەناسە وەرگرتنی ئەکتەر دەگەڕێتەوە. هەر لەم ڕوانگەوە دەرهێنەری ناوداری جیهانی ستانسلاقسکی دەڵێت” لە گەڕانیبێژێکی ئۆپێرا فێری نهێنییەکی ڕاهێنانی دەنگ بووم،ئەویش ئەوەیە کە کاتێك لە کاتی گۆرانی وتن دا هەناسە دەدەینەوە پێویستە هەست بە دوو سیستەمی هەوا بکەین کەدێتە دەرەوەن، یەکیان لە دەمەوە ئەویتریان لە لووتەوە”. هەر لەسەر گرنگی دەنگ بۆ ئەکتەر کاتێ لە دەرهێنەر ئیتاڵی (تۆماس سالڤینی)ی پرسی ئەکتەر لە کاتی نواندن لە مەرگەسات دا چی زۆر پێویستە لە وەڵام دا دەڵێت “دەنگ، دەنگ ،دووبارە دەنگ”. بۆیە ئەتوانم بڵێم دەنگی هونەرمەند ئەحمەد سالار هەموو ئەوسیفاتە لە خۆدەگرێت کەوبلیمەتانەی شانۆ باسی لێوەدەکەن بەجۆرێك دەنگەکە لە هی کەس ناچێت توانستی وای هەیە لە هەموو ئەو ڕۆڵانەی بەرجەستەی کردووە هەست دەکەین بە تەواوەتی لە چێتە نێو قالبی کەسایتییە کە نموونەش زۆرن کە لێرەدا دەرفەتی ئەوە نییە ئاماژەیان پێبدەین.

خاڵێکی تریش لە نواندن کە پێویستە هەموو ئەکتەرێك هەبێت بریتییە لە جەستەی ئەکتەرە ئەویش بنەماییەکی گرنگ وسەرەکییە لەسەر شانۆدا بێت یاخود لەسەر شاشەدا بێت جەستە کاریگەری راستەو خۆی لەسەر بینەر دەبێت بۆ ئەوەی لەگەڵ هەموو حاڵەتەکانی بژیت چونکە زمانی جەستە واتا وەرگێرانی دەقێکی نووسراوە بۆ گوزراشتەکانی هێما و ئاماژە ..لەبەر ئەوە بۆ ئەکتەر تەنیا دەنگ گرنگ نییە لەم روانگەوە ئەگەر بەووردی سەیری نواندنەکانی مامۆستا ئەحمەد سالار بکەین درك بەوە دەکەین گرنگی زۆر بە هەموو وردەکانی نواندن هەر لە گوزارشتەکانی لە رووی زردەخە، پێکەنین، توڕە بوون، خەمبار …بەبێ دیالۆژەکانی ئەو گوزراشتانە دەگاتە وەرگر .

لایەنێکی تری گرنگی نواندن بۆ ئەکتەر بریتییە لە جوڵەی شانۆیی یاخود چۆنییەتی جوڵەی جەستە لەسەر تەختەی شانۆ کەپێویستە بە بەرجەستەکردنی هەر کارکتەرێك ئەویش لە ڕێگەی بوونی کەشێکی گونجاوە بۆ هەر ئەکتەرێك بۆئەوەی بتوانێت لە ئامادە باشی دابێت بۆ هەموو کردار و جوڵەیەك لەسەر تەختەی شانۆ بۆیە دەبێت ئەکتەر توانستێکی باشی جوڵەی هەبێت بێت لە هەمان کاتدا زۆرجار جۆری جوڵەی ئەکتەر هاوکار و یارمەتیدەر دەبێت بۆ ناسینەوەی کارکتەر بەپێی تەمەن و ڕەگەز و کەسایەتی بێگومان جلوبەرگیش تارادەیەکی زۆر هاوکارە بۆ بنیادنانی کارەکتەر بەتایبەتیش لە نواندنی (بێدەنگ) دا .هونەرمەند ئەحمەد سالار لەو نمایشانەی کە بینومانن هەمیشە جوڵەکانی لەکاتی نواندن بە تایبەتی لەسەر تەختەی شانۆدا جیاواز دەرکەوتوو بەدورست کردنی هەر کارەکتەرێك سەرکەوتووبووە هۆکارەکەیش بۆ خوێندنەوەو لێکدانەوەی ووردی بۆ هەر جوڵەیەك کردوە

تەنانەت زۆر بەووردی جوڵەکانی جەستەی ئەنجام دەدا ئەوەش بەهۆی خوێندنەوی ووردی بۆ ئەوکەسایەتییەی کە بەرجەستەی کردوون بەجۆرێك وا دەکات لەرێگەی ئاماژ و هێماکانی سەرنجی بینەر بۆهەموو جوڵەیەکی رابکێشێت تەنانەت هەست و سۆزو کرداری ناوەکی و دەرکی بۆ نموونە کرداری د□راوکێ کەلەیەك کاتدا هەردوو کردارەکە هەر لە رێگەی جوڵە شانۆییەکانی بەبێ دیالۆژ زیرەکانە دەگەینێتە بینەر بەهەمان شێوەش لە نواندنی لە دراما و تەلەفزیۆندا جوڵەکانی لەرێگەی گوزارشتەکانی وەکو جوڵەی شەر جوڵەی سۆزو خۆشەویستی..دەگاتە وەرگر هەندێك جاریش تەنیا لە شێوەیەکی دیارکراوی وەستانی بەبێ هیچ دیالۆژێك لەسەرتەختەی شانۆ چەندین ماناو مەدلولی بەخشیوە ئەمەش دەگەرێتەوە بۆ شێوەی وەستان هێما و گوزراشتەکانی ئەو دەزانێت چۆن دەست و تەنانەت پەنجەکانی لە خزمەت رۆڵەی بە کار بهێنیت بە داخەوە زۆر جار هەندێ لە ئەکتەران دەستەکانیان لێ دەبێت□ ب□□□ا نازانن چۆن هەڵسوکەوتی لەگەڵ دا بکەن..

بێگومان زۆر لایەنی تری گرنگی تری هونەرمەند نووسەری دیاری کورد مامۆستا ئەحمەد سالار هەن کە دەتوانرێت تیشکی بخینەسەری بگرە چەندین لێکۆڵینەوەو توێژینەوەی لەسەر ئەزموونەکانی ئەو کەڵە هونەرمەندە بکرێت وە چەندین تێزی و نامەی ماستەر و دکتۆرا لەسەر هونەرکەی بەدەست بهێنرێت ..لە هەموو گرنگتریش ئەو هونەرمەندە خاوەن رۆشنفکری زۆری مەعریفییە..لێرەدا هیوای تەمەن درێژی بۆ دەخوازم..دەست خۆشیش لە دەستەی نووسەرانی ئەم گ□قارە دەکەم بۆ تەرخاندنی بەشێکی گ□قارەکە بۆ ئەزموونی ئەم هونەرمەندە مەزنە هەره□ بن.

ن- کامەران حاجی ئەلیاس